

картка тернополянина), безконтактних банківських платіжних карток та NFC-пристроїв, є прогресивним проектом для громади Тернополя в напрямку створення міської системи перевезення пасажирів.

Пропозиції щодо переходу від використання готівки до розвитку безготівкових розрахунків за транспортні послуги сприяли б скороченню обсягу готівкового обігу. Напрямами розвитку безготівкових розрахунків є впровадження новітніх інноваційних технологій, використання безконтактних платіжних карток для оплати в громадському транспорті. Проведене нами більш глибоке дослідження здійснення дистанційного обслуговування рахунку клієнта за допомогою систем масових платежів «клієнт-банк», «клієнт-Інтернет-банк», «телефонний банкінг», «миттєва безконтактна оплата» та ін. дозволить запропонувати напрями зменшення готівкового обігу, зменшення тіньової економіки та збільшення безготівкових розрахунків для забезпечення стабільності економіки.

Література:

1. Миколайчук О. За проїзд у транспорті Тернополі можна розраховуватися банківською картою [Електронний ресурс] О. Миколайчук // Номер один. – 2018. – Режим доступу : <http://www.gazeta1.com/statti/za-proyizd-u-transporti-ternopolya-mozhna-rozrahuvatysya-bankivskoyu-kartkoyu/>.

2. Оплатити проїзд безконтактною картою MasterCard тепер можна на всіх станціях київського метро [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://newsroom.mastercard.com/eu/uk/press-releases/>.

3. Система е-квиток в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///F:/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%202018/Final_Report_e-ticket_UA.pdf.

Христина ЧИПУРКА

*студентка факультету економіки та управління
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

викладач Сегеда Л.М.

СУЧАСНИЙ СТАН КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Підвищення ефективності банківського сектору країни – одна з актуальних, гострих і складних проблем, яка є на сьогодні. Один з найважливіших важелів розвитку кредитних відносин України – це визначення оптимальних умов і способів кредитування, на основі яких будуються і розвиваються відносини між банком і позичальником коштів. Дослідженням цього питання займалися багато вітчизняних економістів, серед яких: Вовк В.Я., Жукова Н.К., Кузнецова Л.В., Мороз А.П., Юркевич О.М. та інші. Незважаючи на велику кількість досліджень, кредитна діяльність потребує постійного аналізу, який є запорукою якісного управління кредитною діяльністю, в сучасних умовах розвитку країни. На сьогоднішній день банківські установи дещо уповільнили свою діяльність на ринку кредитування, що є безумовним наслідком економічних та політичних процесів, які похитнули економіку нашої держави.

У ринковій економіці роль кредиту полягає в оптимізації пропорцій суспільного відтворення, здійсненні грошових розрахунків, уникаючи неплатежів, запровадження передових технологій та новітньої техніки у виробництво, вирішення житлової проблеми тощо. Кредитування є однією з традиційних банківських операцій, адже прибутки від їх здійснення не лише займають одну з провідних місць у структурі

банківських доходів, а й формують загальну стратегію розвитку підприємства. В умовах трансформації економіки позитивна роль банківського кредиту розкривається за такими напрямками:

- проявляється в оптимізації пропорцій суспільного відтворення;
- є інструментом розвитку процесів інтеграції національної економіки у світову економічну систему (кредитна допомога);
- сприяє зосередженню капіталу в пріоритетних сферах;
- слугує здійсненню переорієнтації виробництва [2].

Кредитування економіки в Україні здійснюється банками. У сучасних трансформаційних умовах в країні, відстежується тенденція зниження кількості банківських установ. За офіційними даними НБУ, станом на 1 січня 2018 року в Україні зареєстровано 82 банки, що аж на 98 установ менше, ніж у 2014 році (табл.1).

Таблиця 1

Статистика банківських установ в Україні

Станом на:	Кількість діючих банків	З них з іноземним капіталом	У т.ч. зі 100% іноземним капіталом
01.01.2014	180	49	19
01.01.2015	163	51	19
01.01.2016	117	41	17
01.01.2017	96	38	17
01.01.2018	82	38	18

Один безпосередній наслідок закриття такої великої кількості банків – це припинення кредитування цими банками підприємств і домогосподарств через жорсткі вимоги до позичальників. З метою забезпечення організації ефективної кредитної діяльності комерційні банки розробляють власну внутрішню кредитну політику та впроваджують практичні механізми її реалізації. Саме тому однією з найважливіших задач управління кредитною діяльністю є формування та аналіз кредитного портфеля банку.

З метою виявлення інтенсивності динаміки кредитної діяльності варто зосередитись на дослідженні динаміки кредитів найбільшим позичальникам, їх заборгованість, кредитів фізичним особам, та частки непрацюючих кредитів.

Великі бізнес-групи - позичальники уже перестали повертати старі борги, відтак їх концентрація залишається доволі високою. На 20 бізнес-груп країни припадає більше чверті всіх боргів усього корпоративного сектору. Платіжна дисципліна найбільших позичальників корпоративного сектору є значно гіршою, аніж корпоративних позичальників в цілому. Значно скоротилися процентні доходи банків, отриманих від корпорацій, через значну кількість реструктуризацій зі зниженням відсоткових ставок і погіршення якості кредитного портфеля. На сьогодні частка непрацюючих кредитів великих бізнес-компаній становить 76%, і вони не поспішають реструктуризувати свої борги, адже розраховують на пільгові умови від банків [3].

Кредити фізичним особам удвічі прибутковіші за корпоративні. Частка портфеля фізичних осіб становить 17%, а частка процентних доходів – 34%. Така ситуація зумовлюється значними обсягами нових працюючих кредитів та суттєво вищою дохідністю від операцій з населенням.

Щоправда швидкими темпами зростає лише гривнєве споживче кредитування. Чисті гривнєві кредити населенню зросли на 39% у квітні 2018р. Близько половини

банків у I кварталі 2018 р. продовжують нарощувати кредити населенню. Проте, через погашення та списання старих валютних кредитів, темпи приросту портфелю фізичних осіб в цілому були значно нижчі [1].

Швидкими темпами зростає кредитування якісних та добросовісних позичальників. І хоча динаміка показує, що корпоративні кредити залишилися у квітні практично незмінними, як гривневі (-0.4%), так і валютні (-0.3% у доларовому еквіваленті). При цьому зростання валових кредитів якісним позичальникам, які у минулому не допустили дефолту у платоспроможних банках було досить динамічним – гривневі зросли на 26%, валютні у доларовому еквіваленті – на 20.8% [3].

Частка непрацюючих кредитів на сьогодні знижується дуже повільно. Хоча й за рахунок оновлення моделі оцінки кредитного ризику позичальників юридичних осіб, яка була запроваджена у квітні 2018 року. Це й призвело до покращення розподілу кредитного портфелю за класами якості.

Та загалом вітчизняна кредитна сфера потребує вдосконалення системи управління. Адже покращення ситуації у сфері кредитування юридичних та фізичних осіб є можливим лише за рахунок поліпшеної організаційної фінансово-економічної діяльності банківської системи України.

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що розвиток кредитування на даний час в нашій країні бажає бути кращим, адже, оскільки скорочується кількість фінансових установ, то й знижується кількість виданих споживчих та іпотечних кредитів, відповідно й зростають процентні ставки за кредитами. Та все ж визначено, що головним фактором, що впливає на сучасну кредитну діяльність банківських установ в Україні є саме політична та соціальна нестабільність. Оскільки для подальшого розвитку банківського кредитування необхідним є досягнення умов макроекономічної стабільності в державі. А для покращення ситуації в кредитному секторі необхідними також є як стабілізація економічних, політичних, та соціальних умов, так і підтримка всього банківського сектору економіки на рівні держави.

Література:

1. Грошово-кредитна та фінансова статистика НБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1/.
2. Вовк В. Я., Хмеленко О. В. Кредитування і контроль: навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 463 с.
3. НБУ: Звіт про фінансову стабільність 2018 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71475861>.

Лілія ЧУБАТА

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Малий та середній бізнес відіграє важливу роль в економіці країни. Без цієї галузі ринкова економіка не буде ефективно розвиватися та стабільно функціонувати. Розвиток малого та середнього підприємництва сприяє підвищенню зайнятості, доходів населення та загалом розвитку економіки.